

ULAZAK JAPANA U II. SVJETSKI RAT - IDEOLOGIJA I EKONOMIJA

Borna Bubanj

UDK 952.0"19/20"
327.2(520)
355.01(520)"1941/1945"

Studentski rad
Primljeno: 17.IV.1999.
Prihvaćeno: 17.IX.1999.

Sažetak

Tijekom 19. stoljeća Japan je postao jedina nezapadna država koja je provela opsežnu modernizaciju. Novostvorena ekonomska moć potakla je osvajačke ideje. Agresivna japanska politika proizlazila je iz kombinacije onovremenih modernih političkih nazora povezanih s tradicionalističkim vrijednostima. Kult carske ličnosti i istaknuta uloga vojske tekovina su japanske feudalne kulture. Širenje teritorijalnih posjeda u Aziji i poraz Rusije u ratu 1904. godine, potakli su ideju o cijeloj Aziji kao japanskoj interesnoj sferi. Japanska industrija je trebala, u duhu kolonijalizma, azijske sirovine za daljnji rast. Velika ekonomska kriza 1929. godine pogodila je i Japan. Osvajanje novih područja ponuđeno je kao lijek. Svojevrsnim uvodom u Drugi svjetski rat može se tretirati napad Japana na Kinu. Militaristički krugovi su ispravno ocjenjivali SAD najvećom preprekom u pokušaju dominacije nad Azijom. Japanski vojni plan, uključujući napad na Pearl Harbour, bio je svojevrsni pomorski blitzkrieg, ali je ovisio o prevelikom broju potencijalnih pobjeda. Slabost ekonomije onemogućila je Japanu da uspješno parira saveznicima, te je dovela do potpunog sloma Carstva.

Ključne riječi: Japan, ekonomija, ideologija, II. svjetski rat, SAD, Azija, vojni plan, ratna mornarica, kolonijalizam, militarizam.

UVOD

Drugi svjetski rat jedan je od najvećih sukoba u povijesti čovječanstva i kao takav već pola stoljeća intrigira kako znanstvenike tako i laike. Proboj u tehnici i načinu ratovanja ostavio je trag na društvu.

Slučaj Japana posebno je zanimljiv. Simbioza tradicije i modernizacije predstavljala je osnovni pokretač japanske ekspanzije. Prvi put je jedna neeuropska država ozbiljno izazvala velike kolonijalne sile. Golemi uspjesi postignuti u početnom stadiju rata stvorili su jedan od najvećih, ali i najkrhkijih imperija u povijesti. Nijedan rat do tada, a i od tada, nije se vodio na tako golemom području. Ratne operacije Japana obuhvaćale su prostor od Aleuta do Australije i od Havaja do Indije. Japanska težnja za dominacijom nad većim dijelom Azije i Pacifikom mogla bi se odbaciti kao megalomanski san. Ipak je Japan, kao i Njemačka, došao nevjerojatno blizu potpunog ostvarenja svih planiranih ciljeva. Proučavanje razloga golemih početnih uspjeha, i konačne propasti Japanskog carstva utoliko su zanimljiviji.

IDEOLOGIJA I EKONOMIJA - RAZLOZI VOJNE EKSPANZIJE JAPANSKOG CARSTVA

Tijekom 19. stoljeća Japan je postao jedina azijska država koja se mogla natjecati sa europskim kolonijalnim carstvima. Ubrzana modernizacija stvorila je industriju, modernu državnu upravu, te snažnu vojsku i mornaricu. Japanski ekspanzionizam u Aziji bazirao se na navedenim faktorima. Društvene, ekonomske i političke reforme, restauracije "Meiji" 1868. godine nisu odstranile sve feudalne elemente. Prije početka i tijekom Drugoga svjetskog rata Japan je bio svojevrsni anakronizam. Industrijski moderna država njegovala je božanski kult carske ličnosti, u vidu vladajućeg monarha Hirohita i čuvala jezgro samurajskog elitizma i vojne strukture.

Ekonomski razlozi za agresivnost japanske politike jasno su vidljivi. Razdoblje prve polovice 20. stoljeća svjedokom je održavanja velikih kolonijalnih carstava. Japan je po svojoj ekonomskoj strukturi postao, poslije razdoblja "Meiji", industrijska država koja nema dovoljno vlastitih sirovina za zadovoljenje proizvodnih potreba. Tradicionalna definicija kazuje da europske metropole trebaju kolonije kao izvor sirovina i tržište industrijskih proizvoda. Japan se prilično dobro uklapa u takav model. Kao država koja se kasno uključila u utrku za kolonijama, slično Njemačkoj nakon ujedinjenja 1871. godine, Japan je nužno morao zagovarati revizionizam i preraspodjelu kolonija. Ovako definirani model može se smatrati zastarjelim, ali, uz manje nedostatke, dobro objašnjava razloge teritorijalne ekspanzije država koje imaju mogućnosti da postanu kolonijalne sile.

Zaposjedanje Tajvana i Koreje, te rat sa Kinom 1894./95. godine i Rusijom 1904. i 1905. godine početni su poticaj još donekle mlitavom japanskom ekspanzionizmu. Tijekom Prvoga svjetskoga rata Japan je, kao član Antante, dobio nekoliko beznačajnih njemačkih pacifičkih posjeda. Spomenute akvizicije povećale su apetite

Japanskog Carstva. Najkasnije do tridesetih godina ovog stoljeća razvijena je doktrina o japanskoj interesnoj sferi na cijelom području jugoistočne Azije.

Ekonomski interes bio je glavni motiv definiranja japanskih strateških ciljeva. Japanska ekonomija bi dobila, hipotetski, jaka industrijska područja oko Pekinga i Šangaja u Kini, te velike izvore kaučuka i kositra u Indokini i Malaji. Nizozemski Borneo je bio posebno interesantan zbog velikih ležišta nafte. Krajnja granica ekspanzije postavljena je čak na indijski potkontinent i havajsko otočje. Japansku je ekspanziju, kao i svaki dobar plan, karakteriziralo da se teorija ne poklapa sa stvarnim stanjem. Izrežirani "mandžurski incident" 1935. godine, bio je povod napada Japana na Kinu. U tom trenutku kineska država je u potpunom rasulu, a vlada nije u stanju kontrolirati velik dio svog teritorija. Japanska vojska je lako razbila slabe kineske postrojbe, ali nikada nije uspjela pacificirati ni efikasno kontrolirati osvojena područja. Sve do kraja Drugoga svjetskog rata Japanci su držali snažne postrojbe u Kini, ali nisu imali dovoljno ljudstva, niti logističku organizaciju da zaposjednu teritorijalno golem i gusto naseljen prostor. Osnivanje kolaboracionističke vlade u Mandžuriji i pokušaj da se slična struktura formira u kineskoj provinciji Jehol, nije dao većih rezultata.

TABLICA 1 Ukupni ratni potencijali sedam najvećih svjetskih sila 1937. godine

DR• AVA	% ratnog potencijala
SAD	41,7
Njemačka	14,4
SSSR	14
Velika Britanija	10,2
Francuska	4,2
Japan	3,5
Italija	2,5
Ukupno	90,5

Velika ekonomska kriza 1929. godine negativno se odrazila i na razvoj parlamentarizma u Japanu. Stoljećima star prestiž vojnih institucija počeo se sve više uplitati u politiku. Militarizacija ionako vojnički orijentiranog društva, nudila je rješenje za ekonomsku depresiju. Tijekom tridesetih godina, Njemačka i Italija pribjeći će istom principu kao i Japan. Zemlja izlazećeg sunca doživjet će vrhunac militarizacije političkog aparata 1941. godine kada je na mjesto premijera postavljen general Hideki Tođo.

Ideologija japanskog ekspanzionizma i militarizma, čudna je mješavina utjecaja europske ideje parlamentarne monarhije i japanskih feudalnih tradicija. Ideologija, kakva god ona bila, uvijek je pokretač političkog djelovanja. Na međunarodnom planu, međutim, političke ideje nemaju nikakvog značenja ako su bez ekonomske pozadine koja će omogućiti njihovu realizaciju. Dobar primjer predstavlja Italija, u razdoblju između dva svjetska rata, koja za svoju agresivnu politiku nije imala ekonomsku podlogu. Mussolinijeva kolonijalna osvajanja u Africi grandiozno su predstavljena kao obnova Rimskoga carstva, ali je cijeli program dobio i neslavni naziv "sirotinjskog imperijalizma".

Restauracija "Meiji" uklonila je veći dio feudalne strukture japanskog društva. Kao svojevrsni relikv ostao je prestiž vojske kao izravni produkt elitizma samurajskog sloja, te kult obožavanja carske osobe. Obje institucije, kao temelj izgradnje moderne države, aktivno je podupirao reformatorski car Meiji Mutsušito. Geslo: "Bogata nacija, snažna vojska", promovirano je kao ideja reforme "Meiji". Sam princip nije neuobičajen u odnosu na europsku političku praksu u istom razdoblju – dovoljno se sjetiti Bismarckova gesla "Krv i željezo". Nacionalne države, stvorene u drugoj polovici 19. stoljeća, kao i one starije, temeljile su se na nacionalnom jedinstvu, te ekonomskom prosperitetu i industrijskom razvoju.

Kult japanskog cara je predstavljen kao središnja točka oko koje se formira moderna nacija. Autoritarnost japanskoga društva presađena je iz strogo hijerarhizirane feudalne strukture. Car je bio božanski potomak, te osobno potpuno nedodirljiv i apsolutni autoritet. Potpuna pokornost i praktički slijepo izvršavanje zapovijedi očekivala se od svakog pojedinca. Teoretski, samo car nije bio odgovoran nikome. Čvrsta struktura osigurala je veliku efikasnost japanskoga državnog i vojnog stroja, ali je, zbog nedostatka inicijative, dovela i do konzervativizma pri razmišljanju i djelovanju. Autokratska narav carskog kulta, povezanog s državno obaveznom šintoističkom religijom, bila je privlačna vojnoj strukturi. Integracija kulta autokracije, simbolizirane carskom osobom, s elitizmom vojske razvila je totalitarni politički sustav, donekle sličan klerofašizmu.

Autokracija, isticanje vojske i politička represija bile su karakteristike režima koji je po svojim načelima blizak totalitarnim pokretima u Europi. Opozicioni pokreti unutar japanskih političkih struktura bili su ugušeni, često silom. Sam arhitekt ulaska Japana u Drugi svjetski rat, Hideki Tođo, postao je premijer tek nakon što je umjereni princ Fumimaro Konoje odstupio nakon neuspjelog atentata. Pojednostavljeno, totalitarni politički sustav i ekonomska snaga omogućili su agresivnu ekspanzionističku politiku. Kao instrument kontrole formirana je tajna državna politička policija, tzv. Kempeitai. Zanimljivo je da je do znatnije erozije morala došlo tek oko 1944. godine, iako je već ranije bilo jasno da Japan više ne može dobiti rat, već eventualno samo ishoditi neodlučan rezultat.

PLAN ZAUZIMANJA JUGOISTOČNE AZIJE I EKONOMSKI NEDOSTACI JAPANA

Zadovoljivši ekonomsku osnovu i ideološki poticaj, Japan je razvio vojni plan za osvajanje jugoistočne Azije. Uz manje preinake, taj je plan bio temelj vojnih operacija početkom Drugoga svjetskog rata. Nedostaci sirovina zahtijevali su osvajanje širokog područja. Eventualni protunapadi bili bi lako odbijeni zahvaljujući stabilnoj ekonomskoj pozadini. Osnovnu logističku bazu između tako razbacanih uporišta osiguravala bi carska ratna mornarica (Nipon Kaigun) koja bi, s početnim japanskim operacijama na kopnu, istovremeno eliminirala neprijateljske pomorske snage.

TABLICA 2 Popis postrojbi namijenjenih ofanzivnim operacijama 1941.godine na Pacifiku

Vojna skupina / Misija*	Postrojba
XIX. armija / zauzeæ Filipinskog otoèja	16. divizija, 48. divizija, 56. brigada, 65. pukovska grupa i 5. zrakoplovna divizija
XV. armija / zauzeæ Thailanda	33. divizija i dijelovi 55. divizije
38. divizija / zauzeæ Hong Konga	38. divizija
XVI. armija / zauzeæ nizozemske Istoène Indije	2. divizija, 38. divizija (nakon zauzeæ Hong Konga) i 48. divizija (nakon zauzeæ Filipina)
XXV. armija / zauzeæ Malajskog poluotoka	5. divizija, 18. divizija, 56. divizija, Carska gardijska divizija i 143. pukovnija
55. pukovska grupa / zauzeæ Gilbertovog i Bismarckovog otoèja, te Nove Gvineje, Guama i Wakea	55. pukovska grupa
Ukupne snage:	11 divizija

* Obrambene postrojbe japanskog domovinskog otoèja i postrojbe smještene u Kini, uglavnom Kvantunška armija, nisu uraèunate.

Glavni nedostatak spomenutog plana je prevelika rastegnutos japanskih kopnenih snaga po cijelom području jugoistoène Azije. Taj je problem trebao biti rješen pomorskom dominacijom koja bi omogućila preraspodjelu kopnenih postrojbi na ugrožena područja. Ukoliko bi protivnik istovremeno napao s više strana, što se i desilo tijekom 1942.godine, japanska vojska ne bi imala dovoljno snaga za obranu svih zaposjednutih pozicija. Isti zaključak vrijedi i za sluèaj da ratna mornarica ne uspije osigurati apsolutnu premoć.

Princip svojevrsnog pomorskog *blitzkriega* na Pacifiku ovisio je o prevelikom broju uspješnih akcija. Ništa osim potpunog uništenja saveznièkih pomorskih snaga i osakaćivanja kopnenih postrojbi ne bi zadovoljilo specifikacije. Golema proizvodna snaga SAD bila je dovoljna da nadoknadi bilo kakve potencijalne gubitke u opremi, dok je broj regruta omogućavao brzu nadopunu izgubljenog ljudstva.

Çak i u sluèaju potpunog uspjeha prvobitnog plana zauzimanja jugoistoène Azije, ostajalo je upitno je li Japan u stanju zbog ekonomskih, logistièkih i vojnih razloga, obraniti svoje posjede. Poèetna faza Drugoga svjetskog rata bila je svjedokom velikih japanskih kopnenih i pomorskih pobjeda. Neorganizirane europske kolonijalne snage, nespremlne amerièke postrojbe, te slaba kineska vojska bile su slomljene snažnim iznenadnim napadima. Japan nije bazirao svoju strategiju na pitanju moralnog sloma protivnika već na èistoj premoći svoje vojne sile. Realno gledajuçi, čak i s dominacijom na prostoru jugoistoène Azije, Japan je još uvijek bio ekonomski u inferiornom položaju prema svom glavnom protivniku - SAD-u. Golemi prostor, osvojen do 1942. godine, bio je industrijski slabo razvijen, te je služio samo kao izvor sirovina. Uz izuzetak nešto osvojenih kineskih gradova, sva ratna industrija bila je smještena na japanskom domovinskom otoèju.

TABLICA 3 Proizvodnja ratnih brodova SAD 1941. - 1945. godine

SAD	Nosaèi aviona	Bojni brodovi	Krstarice	Razaraèi	Eskortni brodovi	Podmornice
1941.	/	2	1	2	/	2
1942.	18	4	8	82	/	34
1943.	65	2	11	128	298	55
1944.	45	2	14	74	194	81
1945.	13	/	14	63	6	31
Ukupno:	141	10	48	349	498	203

TABLICA 4 Proizvodnja ratnih brodova Japana 1941. - 1945. godine

Japan	Nosaèi aviona	Bojni brodovi	Krstarice	Razaraèi	Eskortni brodovi	Podmornice
1941.	6	1	/	/	?	/
1942.	4	1	4	10	?	61
1943.	2	/	3	12	?	37
1944.	5	/	2	24	?	39
1945.	/	/	/	17	?	30
Ukupno:	17	2	9	63	?	167

Navedeni podaci svjedoče o glavnom nedostatku japanskoga napadačkog plana. Nedostatak industrijskih kapaciteta onemogućavao je pravodobno nadomještanje gubitaka. Prvi veliki uspjesi zavarali su japansko zapovjedništvo. Nakon poraza Britanaca kod Singapura i Amerikanaca na Filipinima, činilo se da je rat praktički završen. Tijekom manje od šest mjeseci Japan je ostvario veći dio svoga vojnog plana ekspanzije. Uvjerenost u nepobjedivost japanske vojske, potvrđena uspjesima u ranoj fazi Drugoga svjetskog rata, dovela je do nemara u daljnjim pripremama. Primjerice, japansko zrakoplovstvo je poslalo svoje najbolje pilote u borbu uopće ne organiziravši obuku za novake. Veliki gubici u ljudstvu 1942. godine praktički su slomili japansko zrakoplovstvo koje više nije imalo dovoljno pilota. Uz to, nemogućnost Japana da nadomjesti gubitke u izgubljenim avionima i brodovima dovela je do postupnog iscrpljivanja zrakoplovnih i pomorskih snaga. Uništenje je bilo tako potpuno da do kraja rata japanska carska mornarica nije raspolagala niti jednim ratnim brodom većim od razarača.

TABLICA 5 Civilna brodogradnja SAD : Japan (BRT)

Godina	SAD	Japan
1939.	376.419	320.466
1940.	528.697	293.612
1941.	1.031.974	210.373
1942.	5.479.766	260.059
1943.	11.448.360	769.085
1944.	9.288.156	1.699.203
1945.	5.839.858	599.563
Ukupno:	33.993.230	4.152.361

TABLICA 6 Proizvodnja zrakoplova SAD : Japan

Godina	SAD	Japan
1939.	5.856	4.467
1940.	12.804	4.768
1941.	26.277	5.088
1942.	47.836	8.861
1943.	85.898	16.693
1944.	96.318	28.180
1945.	49.761	8.263
Ukupno:	324.750	76.320

Japanska industrija je, uza sve nedostatke, dobivala dovoljne količine sirovina za proizvodnju ratne tehnike. Primjerice, metale i ugljen. Ratno zrakoplovstvo SAD je počelo sa strateškim bombardiranjem japanskih industrijskih ciljeva 1942. godine. Rezultati nisu izostali. Japanska ratna industrija je do 1944. godine zakočena kako uništavanjem tvornica, tako i pomorsko - zrakoplovnim napadajima na opskrbe brodove koji su prevozili sirovine prema Japanu.

Najveći problem s kojim se suočila japanska vojska najvjerojatnije je bio nedostatak dovoljnih količina goriva. Nafta je pokretač organiziranih sukoba industrijskog doba. Nositelj japanske strategije tijekom Drugoga svjetskog rata bila je ratna mornarica. Ratni brodovi su, u odnosu prema drugim vidovima oružanih snaga, trošili nadproporcionalne količine goriva. Najkasnije do 1942. godine Japan je potrošio pričuve goriva akumulirane prije početka Drugoga svjetskog rata.

TABLICA 7 Potrošnja goriva po tipu ratnog broda pri krstarećoj brzini od oko 15 - 16 čvorova

Tip broda	Potrošnja goriva tona/sat
Bojni brod	8 - 16
Teški nosaè	6,5 - 13
Laki nosaè	3,5 - 6
Teška krstarica	3,5 - 5,5
Laka krstarica	1 - 2
Razaraè	1,5 2

TABLICA 8 Potrošnja goriva bojnog broda /klasa *Jamato*

Brzina sagorijevanja	Tona goriva po satu vo•nje	Brzina
20%	14	16
40%	28	23
60%	42	25
80%	56	26
100%	70	27

Prilikom borbenih operacija pomorska jedinica mora, iz taktičkih razloga, razviti što veću brzinu. Krajem 1942. godine japanska ratna mornarica, uključujući i mornaričko zrakoplovstvo, dobivala je oko 200 000 tona goriva mjesečno. Mornarica je za provođenje aktivnih operacija trebala oko 300 000 tona goriva mjesečno. Samo u bitki kod Midwaya, od 3. do 6. lipnja 1942. godine, japanska ratna mornarica je potrošila više goriva nego tijekom bilo koje predratne godine. Ako se spomenutim podacima pridruži činjenica da glavninu zračnih snaga čini mornaričko zrakoplovstvo, jasno je da Japan jednostavno nije mogao opskrbiti gorivom ključni dio svoje vojske.

Kao i svaki rat, tako ni ovaj nije bio samo zbirka hladnih proračuna materijala i tehnike. Moral je bio presudan faktor za sve zaraćene strane. Japan je, zahvaljujući svojoj čvrsto formiranoj ideološkoj strukturi bio u mogućnosti nadomjestiti dio ekonomske inferiornosti visokom razinom morala pomiješanog s dobrom dozom fanatizma. Primjer upotrebe pilota samoubojica (kamikaza) u velikom broju, zorno prikazuje doseg snage carističke ideologije. Japansko vojno zapovjedništvo svjesno je nastojalo pojačati i iskoristiti fanatičnu odanost vojnika kako bi nadoknadilo nedostatak tehničke opremljenosti.

ZAKLJUČAK

Država koja formulira agresivnu vanjsku politiku, usmjerenu ka vojnim osvajanjima, mora imati razvijenu odgovarajuću ideologiju i ekonomsku moć. Japanska ideologija bila je kombinacija onovremenog militarizma, te tradicionalističkih carističkih neofeudalnih vrijednosti. Prenaprezanje japanskih snaga tijekom Drugoga svjetskoga rata dovelo je konačno do potpunog sloma. Prostor koji je Japan nastojao kontrolirati bio je jednostavno pregolem. Logistički kapacitet bio je ograničen od početka rata, a teški gubici u profesionalnom vojničkom kadru i tehnici doveli su do vojnog kolapsa najkasnije 1943. godine. Činjenica da su američki podmorničari 1944. godine bili u stanju fotografirati japansku obalu pomoću teleskopa najbolje svjedoči u kakvom je stanju bila japanska oružana sila u drugoj polovici rata.

TABLICA 9 Bitka za Guadalcanal 7.VIII. 1942. - 9.II.1943.

Ukupni gubici saveznika	Ukupni gubici Japana
615 zrakoplova	683 zrakoplova
2 nosaèa aviona od 4	1 nosaè aviona od 1
0 bojni brod od 1	2 bojna broda od 2
6 teških krstarica od 6	3 teške krstarice od 3
2 lake krstarice od 6	1 laka krstarica od 2
14 razaraèa od 62	13 razaraèa od 20
0 podmornica od 18	6 podmornica od 20
4 transportna broda	14 transportnih brodova
1769 vojnika	25600 vojnika
4911 mornara	3543 mornara
420 zrakoplovaca	1200 zrakoplovaca

Japansko Carstvo je zadovoljilo dvije osnovne pretpostavke za politiku državne agresivnosti. Imalo je ideologiju i industriju. Problem nije bio u faktoru slabosti Japana već u daleko većoj snazi njegovog glavnog protivnika - SAD-a. Veliki industrijski kapacitet i mnogobrojna populacija omogućavali su SAD da nadomjesti svaki gubitak u ljudstvu i tehnici dvostrukim, pa i većim postotkom. Pacifički rat je bio neosporno izuzetno mobilan i u njemu su dominirale kombinirane pomorsko-zrakoplovno-amfibijske snage. Tradicionalna vojna strategija i taktika jednostavno nije bila primjenljiva. Japansko zapovjedništvo nikada nije u potpunosti apsolviralo moderne principe ratovanja. Japanski plan je predviđao pomorsko-zrakoplovnu bitku u kojoj bi pobjednik u potpunosti uništio neprijatelja. Međutim, tijekom rata nikada nisu sazreli uvjeti za takvu

titansku bitku. Uvijek je nedostajalo goriva, organizacija je bila slaba, protivnik nije bio tamo gdje se predviđalo itd.

Temeljna potka ovakve strategije bazirala se na pobjedi japanske mornarice u ratu s Rusijom 1904. godine. Japanska mornarica je u potpunosti uništila rusku flotu i time ostvarila pomorsku dominaciju koja je, pak, omogućila nesmetanu logističku potporu vojnim operacijama na azijskom kopnu.

Pokušaj reprize uspjeha iz 1904. godine neslavno je propao. Japan je razvio modernu vojnu tehniku ali nije promijenio principe svoje strategije. Sama konačna kapitulacija Japana simbolički prikazuje raskorak u vojnom promišljanju Japana i SAD. Japan je očekivao invaziju domovinskog otočja pri čemu bi se saveznicima zadali teški gubici i ishodili mogući pregovori. Predviđalo se da bi gubici neprijatelja u slučaju iskrcavanja na japansko domovinsko otočje iznosili oko 250 000 ljudi. Primjena novog oružja - atomske bombe nepovratno je pokopala tradicionalnu japansku strategiju.

Literatura

Kennedy, Paul (1987.) *The rise and fall of great powers*. New York: Random House.

Ellis, John(1993.) *World war II: A Statistical Survey*. New York: Facts on File.

Parillo, Mark(1993.)*The Japanese Merchant Marine in World War*. Annapolis: Naval Institute Press.

Sulzberger C. L. (1970.) *World War II*. New York: American Heritage Press.

JAPAN'S ENTRY INTO THE WORLD WAR II - IDEOLOGY AND ECONOMY

Borna Bubanj

Summary

During the XIX century Japan become the first non western country which accepted industrialization and political reform. Meiji restoration of 1868. Modernized Japan but also preserved part of traditional views. Symbiosis between modern western influence and traditional culture enabled development of distinct version of expansive militarism. Ultimately Japan become the largest single force in Asia. Economy and ideology combined into volatile mixture which pushed Japan into WWII. Victories over China and Russia, around turn of the centuries, strengthened self-confidence but also developed thirst for further expansion. Ultimately whole of Asia was viewed as Japanese sphere of influence. With this goal, and propelled by economic necessities, Japan entered WWII.

Military plan asked for fast victories with crushing blows centered on allied forces. After securing rich resources of South - East Asia, Japan would entrench and wait possible counterattack. Secured dominance on sea and air would ensure defeat of any allied action. The plan misfired because USA, rightfully labeled as the most dangerous of Japan opponents, had resources much larger than Japan had ever with secured SE Asia. Ideology and economy played vital part in japans bid for supremacy. Incredible first success and ultimate disaster market conduct of Japanese empire during WWII.

Key words: Japan, Economy, Ideology, World war II, USA, Asia, Military plan, War navy, Colonialism and militarism.